

Enintään 6 tehtävään saa vastata. Tehtävät arvostellaan pistein 0–6, paitsi muita vaativimmat, +:lla merkityt jokeritehtävät, jotka arvostellaan pistein 0–9. Moniosaisissa, esimerkiksi a-, b- ja c-kohtan sisältävissä tehtävissä voidaan erikseen ilmoittaa eri alakohtien enimmäispistemäärät.

1. Mitä perustarpeita ihmisellä on? Vaihtelevatko ihmisen tarpeet eri kulttuureissa?
2. Katsomuksia eriteltäessä käytetään maailmankuvan, maailmankatsomuksen ja elämänkatsomuksen käsitteitä.
 - a) Määrittele käsitteiden erot.
 - b) Kerro, mitä osa-alueita maailmankuvaan kuuluu.
3. Mitä maahanmuuttajan, joka aikoo jäädä Suomeen, pitäisi tietää suomalaisesta kulttuurista? Pohdi kysymystä vähintään kahdesta seuraavasta näkökulmasta: kirjallisuus, kuvataide, musiikki ja historia.
4. Alla on kaksi kuvaa Etelä-Aasiasta. Mitä uskontoon liittyvää kuvissa on?

UNESCO:n maailmanperintökohde, Sri Lanka,
Dambulla

UNESCO:n maailmanperintökohde, Sri Lanka,
Anuradhapura
Kuvat: Tykografi

5. Intialainen itsenäisyysmiehen Periyar vastusti sellaisia tapoja, joita hän piti merkityksettöminä. Millaisia ”merkityksettömiä tapoja” Suomessa voi ajatella esiintyvän, ja pitäisikö niitä vastustaa?

”UNESCO palkitsi intialaisen itsenäisyystaistelija Periyarin (1879–1973). Palkinnon ojensi hänelle Intian opetusministeri tohtori Triguna Sen Madrasissa 1970. Kunniakirjassa sanotaan, että Periyar on uuden ajan profeetta, Kaakkois-Aasian Sokrates, yhteiskunnallisen uudistusliikkeen isä, tietämättömyyden, taikauskoisuuden, merkityksettömien tapojen ja alhaisten tekojen arkkihollinen.”

The Modern Rationalist, nro 9, 2006

6. Millainen on ihmisen elämä, jos ei ole moraalialueita eikä lakia? Ota pohdintasi lähtökohdaksi alla oleva katkelma Thomas Hobbesin teoksesta *Leviathan*.

”Luonto on tehnyt ihmiset niin yhtäläisiksi ruumiin ja mielen kykyjen suhteen, että vaikka joskus löytyy joku, jolla on selvästi vahvempi ruumis tai nokkelampi mieli kuin toisella, kaiken kaikkiaan ero ihmisten kesken ei kuitenkaan ole niin suuri, että yksi ihminen voisi sen nojalla vaatia itselleen mitään etua, jota toinen ei yhtä hyvin voisi tavoitella. Sillä ruumiinvoiman puolesta heikoimmallakin on tarpeeksi voimaa tappaakseen vahvimman, joko salaisella juonella tai liittoutumalla toisten kanssa, jotka ovat samassa vaarassa kuin hän itse.”

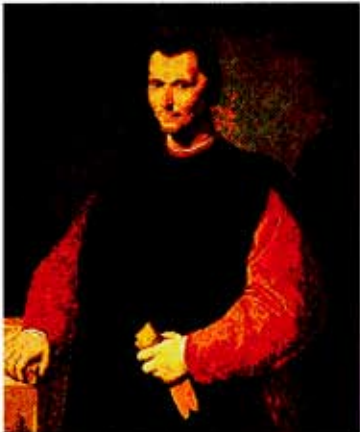
Thomas Hobbes, *Leviathan*, 1651 (suomennos Tuomo Aho 1999)

7. Jotkin lehdet julkaisevat kertomuksia ihmeperantumisista. Pohdi ihmeperantumisen mahdollisuutta ja sitä, miksi ihmiset uskovat ihmeperantumiseen.

”Hammassärky parani 6.4. radiosta ohjelmaa kuunnellessani, kun rukouksen aikana käteni oli kipeän kohdan päällä. Aamulla sain perua hammaslääkärin.”

Nokian mission uutisia, kesäkuu 2006

8. Valtiossa X järjestetään kansanäänestys demokratiasta. Enemmistö kannattaa demokraattisen valtiomuodon lopettamista. Demokratialla on omat rajoituksensa, mutta onko demokratian periaatteiden mukaista, että demokratia lopetetaan äänestämällä vapaissa vaaleissa?
- +9. Niccolò Machiavelli ja Thomas Hobbes väittävät, että politiikka ja etiikka ovat kaksi eri elämäneluetta. Jos politiikka on maan ja kansan edun mukaista, voiko se silti olla eettisesti tuomittavaa? Syvennä vastausta Suomen historian esimerkein.

Niccolò Machiavelli 1469–1527

Thomas Hobbes 1588–1679

- +10. Suomalaisessa kulttuurissa on totuttu pitämään luontoa kulttuuriperintönä, eikä luontosuhteessa ole yleensä nähty ongelmia. Luonnon kanssa kuuluu elää sopusoinnussa. Monet elämänilosofiat kehottavat ihmisiä elämään luonnonmukaisesti. Pohdi, kuinka ihminen voi elää luonnonmukaisesti.